

AARHUS TEATER

AARHUS TEATER
DIREKTION: POUL PETERSEN

TEKSTBIDRAG:

KÆRE PUBLIKUM

JOHANN STRAUSS – LIVSGLÆDENS OG
ELEGANCENS KOMPONIST

OLE WALBOM –
FLAGERMUSENS INSPIRERENDE ISCENESÆTTER

LIDT OM VORE GÆSTER

ORIENTERING

Omslagstegning: Sikker Hansen . Vignet: John Sparre Christensen . Redaktion: Jytte Ersholt

Kære publikum!

Tak for sæsonen, der gik – teatrets tresindstyvende. – Tak, fordi De så smukt sluttede op om os – for mange gode aftener – for trofast og hjerteligt bifald og megen hjertevarme.

Vi mærkede Dem ofte, for De ved nok, De bedømmes efter hver forestilling af os, som vi af Dem.

Vi har haft mange gode publikum'ere i denne sæson. Både tal-mæssigt og kontaktmæssigt.

Der kan altid være »kiksere« i en hel sæsons forestillinger – hvis en teaterdirektør på forhånd kunne udvælge lutter publikumstræfere, hvem ville så ikke gerne være teaterdirektør???

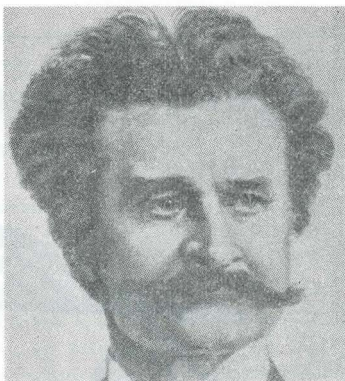
Der har måske nok været enkelte »tynde« aftener – men alt i alt har vi kun grund til at være tilfredse med sæsonen, der gik.

Lad os tage et tilbageblik over forestillingerne, vi viste Dem: »Der må være en grænse« – 25 opførelser. »En idealist« (vist uden for Aarhus i København på »Det kgl. Teater« – og i Sverige på »Göteborg Stadsteater« – samt ved en enkelt forestilling for Aarhus Studenterforening) – i alt 7 opførelser. »Der var engang« – 36 opførelser. »Besættelse« – 13 opførelser. »Stolene« og »Krapps sidste bånd« (»Ung Scene« – »Forsøgsscene«) – (genoptaget) – 2 opførelser. »Machbeth« – 16 opførelser. »Folk og røvere i Kardemommeby« – 33 opførelser. »Når engle elsker« – 25 opførelser. »Fra bord til bord« – 24 opførelser. »Tiger Harry« (»Ung Scene«) 4 opførelser. »Natteherberget« – 17 opførelser. »Skærmydsler« – »Nej« – 13 opførelser. Og som sæsonafslutning »Flagermusen«. Desuden har Göteborg Stadsteater gæstet os med forestillingerne »Änkeman Jarl« af Vilhelm Moberg og »Vintergatan« af Karl Wittlinger, og endelig havde teatret besøg af Lübeck Stadsteater som viste »Mutter Courage« af Bert Brecht.

JOHANN STRAUSS

(den yngre)

*livsglædens og
elegancens komponist*

»Flagermusen«s – »Zigeunerbaronen«s – En nat i Venedig«s komponist, Johann Strauss d. y., var så længe han levede tiljublet – fejret – feteret. I Amerika, i Rusland, ja, over hele Europa lød hans indsmigrende valsetoner, nat efter nat dansede man sig matte og trætte til hans charmerende toner. »Mænd og kvinder dansede som besatte på mindste tegn fra valsetyrannen Strauss' violinbue«, skrev en samtidig journalist.

Oprindelig var hans fader – Johann Strauss d. æ. – absolut imod, at hans to sønner gik den usikre kunstens vej, de skulle have gode borgerlige kundskaber og tilsvarende stillinger. For trods store succeser havde han selv kun høstet bitre erfaringer i berømmelsens hårde verden.

Han forbød sønnerne at lære violinspil. Helst havde han nægtet dem at håndtere noget musikinstrument, men på sin hustrus indtrængende bønner, som hun lod regne ned over ham under et af hans sygelejer, gik han modvilligt med til at lade dem lære klaverspil. Det viste sig dog umuligt – heldigvis for os – at afholde sønnen Johann fra violinen. Han øvede sig i smug, bistået af sin forstående mor, og fik undervisning for selvtjente penge, og snart klang de første valsetoner for de henrykte wieners øren – ofte

under hans egen direktion – for gennemmusikalsk som han var, var han også en strålende dirigent.

Som komponist helligede han sig til at begynde med udelukkende »rene« musikstykker – de elskede valse, mazurkaerne, polkaerne osv. Det var Offenbach, der foreslog ham at skrive operetter, men det kviede han sig længe ved, han havde skræk for at være afhængig af ord og sceneteknik, men hans søde og tilbedte hustru Jetty (som han blev gift med i 1826) lagde sig Offenbach's ord bag øre – og en dag overtalte hun sin mand til at overvære en prøve på Theater an der Wien – det var på en operette. Han genkendte melodierne – det var hans! Hans kone havde sørget for at få en libretto skrevet, og nu fik han blod på tanden. Først hans tredie operetteforsøg bragte ham den helt store succes og dermed Wieneroperetten dens egentlige gennembrud. Det var da operetten »*Indigo eller de fyrretyve røvere*« havde premiere i 1871. Det blev dog ikke den, eftertiden skulle berømme ham for – i dag står vel nok »*Flagermusen*« som hans mest glansfulde værk. Operetternes operette, som den gang på gang bliver kaldt, men også »*Zigeunerbaronen*« og »*En nat i Venedig*« hører den dag i dag til de store trækplastre, som operetteatre verden over altid vender tilbage til, lette, harmoniske, livsglade og opkvikkende, som de er. En samtidig kritiker skrev: »Han har gjort mere for menneskeheden end 100.000 læger«.

Ole Walbom – „Flagermusens“ inspirerende iscenesætter

Længe har Aarhus Teater været en heksekedel af sydende travlhed fra kælder til kvist. Overalt har man hørt sang, dansetrin, klaverspil i det uendelige – gentagne øvelser, øvelser og atter øvelser, det samme og det samme time efter time.

Om dagen på scenen – om aftenen – når teatrets ordinære forestilling vises for publikum – i prøvesale og på garderober. Operetten »*Flagermusen*« har holdt sit indtog. Alt står i Strauss' tegn. Alle medvirkende – fra kapelmesteren til vore mange populære gæster og til det store kor har slidt og maset for at få så festlig og frydefuld en forestilling som muligt ud af det.

En mand har måske slidt mere end alle de andre. Manden foran og bag det hele – den sagnomspundne energiske teater, film- og fjernsynsinstruktør Ole Walbom. Alle på dette teater kan bevidne hans legendariske flid. Og hvis De, kære publikum, havde fået adgang til at følge ham en dag på teatret, ville også De kunne have bevidnet dette. 12 timer i døgnet har Ole Walbom beskæftiget sig med »*Flagermusen*« fra det øjeblik, den første prøve begynder – ja, hævder han selv, undertiden 24 timer i døgnet. Tidligt om formiddagen er han gået i gang med sceneprøverne og har til hen på eftermiddagen sat solister og kor iscene, derefter er han styrtet til malersalen for at følge arbejdet med dekorationerne, som han selv har leveret skitser til, så til skræddersalen hvor kostumerne skabes efter hans modeller, derefter ned på overregissørens kontor, hvor han *lige* skulle se på plakaten, som han til afveksling selv har tegnet, eller han skulle se på støvler, som er lavet efter hans idé, eller en tur rundt i huset *eller* ud i byen for at finde de helt rigtige møbler – måske lige se på stoffer og farver til betræk til sofaer, stole eller gardiner, eller måske have en samtale med kapelmester eller balletmester, som er hans nærmeste og højst vigtige medarbejdere, derefter overvære aftenens kor- og solistprøve – og så endelig meget sent på aftenen hjem på hotellet – for at hygge sig privat? Ok nej, for at udforme lister til belysning, lyd, teknik osv., osv. Og dette dag efter dag – aften efter aften – nat efter nat.

Enhver anden kunne nok tabe pusten, men ikke Ole Walbom. Frisk, sprudlende og tilsyneladende utrættelig møder han til næste dags prøver – inspirerende dirigerer han igen hele det store apparat. Selvfølgelig kan temperamentet komme i kog, han er ikke for ingenting efterkommer af den store Du Poy, men det gør kun prøverne mere spændende, forestillingen mere facetteret – for os – og forhåbentlig også for Dem – men De kan forstå, at vi føler trang til at sige Ole Walbom meget hjertelig velkommen og tak, fordi han kom som et friskt, stormende og uforglemmeligt pust udefra.

Gerda Gilboe

Gerda Gilboe behøver vi næppe at præsentere for det jyske publikum. Hun er så at sige én af vore egne, idet hun var fast knyttet til teatret som skuespillerinde fra sæsonen 1935-36 til sæsonen 1942-43.

Det var også på dette teater, hun debuterede som sangerinde – i 1937-38 – som Frk. Nitouche – *her* hun første gang optrådte som Adèle i »*Flagermusen*« – og *her* hun en af de første dage i maj vil spille den for 1000. gang – hvilket man vel roligt kan kalde for noget af en bedrift.

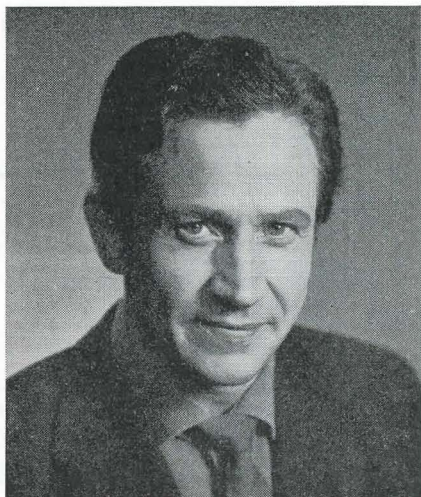
Foruden på »Aarhus Teater« har Gerda Gilboe sunget og spillet Adèle på »Nørrebro Teater« i København, i Oslo på »Centralteatret« (4 måneder for fulde huse), i »Aalborg Hallen« i Holger Bolands iscenesættelse og på »Det ny Scala« i Aage Stenforts direktionstid. I øvrigt indlagde Gerda Gilboe sig uvisnelig hæder ved – i sidste øjeblik – at redde den berømte opsætning af »*My Fair Lady*« på »Falkonerteatret« i København med en højst charmerende præstation som blomsterpigen Eliza.

Lise Panduro

Lise Panduro har siden sin elevtid på »Odense Teater«s dramatiske elevskole gennemgået en rivende kunstnerisk udvikling og står i dag som en af vore dejligste unge sangerinder. Både for sin stemme, sin musikalitet og sine udprægede dramatiske evner har hun høstet stor anerkendelse i en række operaer og operetter. Her på »Den jydsk Opera« mindes man med glæde hendes Elvira i »*Don Juan*« og hendes Anna i »*Jægerbruden*« – på den »Fyenske Opera« var nogle af hendes store successer bl. a. Mimi i »*La Boheme*« – titelrollen i »*Madame Butterfly*« og Violetta i »*Traviata*«. Også »Det kgl. Teater« har naturligvis haft bud efter den unge sangerinde, bl. a. engagerede man hende til at synge Lizzettas parti i »*Det hemmelige Ægteskab*«. Inden for operetterne kan nævnes Adèle i »*Flagermusen*«, Eurydice i »*Orfeus i Underverdenen*«, Hanne i »*Jomfruburet*« (her på teatret), og lige før blokaden hentede hun sig en stor personlig succes i »Fjernsynsteatret«s opførelse af »*Farinelli*«.

Gert Bastian

For ikke så lang tid siden gæstede Gert Bastian »Den jydsk Opera« og hentede sig en stor personlig succes som den dæmoniske Nick Shadow, djævelen selv, i Stavinskys »*Lastens vej*« – nu er han her igen for at vise en helt ny side af sit talent som den charmerende, elegante Eisenstein i »*Flagermusen*«, to vidt forskellige sceniske som sanglige præstationer.

Gert Bastian debuterede som operasanger på »Den fynske Opera« i »*Barberen i Sevilla*«, i hvilken opera han også medvirkede på »Den jydsk Opera«. Siden sang han Masetto i Mozarts »*Don Juan*«, og det skildte han sig så smukt fra, at opgave efter opgave fulgte både i og uden for København, sidstnævnte sted har han flere gange haft store opgaver, på »Charlottenborg Operaen« og i fjernsynet.

Med sit mandige ydre, sin virile charme og velklingende baryton var det nærliggende også at benytte ham som operettehelt. Dette skete første gang på »Odense Teater« i »*Grevinde Maritza*«.

Gert Bastian er i øvrigt en af de få operasangere, der har skabt sig en position uden for »Det kgl. Teater«.

10. forestilling i sæsonen 1960-61

FLAGERMUSEN

Operette i 3 akter af JOHANN STRAUSS

bearbejdet af *Max Reinhardt*

Musiken indrettet for scenen af *E. W. Korngold*

*

Efter org. tekst af *Meilhac* og *Halevy*,
siden bearbejdet af *C. Haffner* og *R. Genée*,
på ny bearbejdet af *C. Rössler* og *M. Schiffer*
Oversat af *Axel Kjerulf*

*

Iscenesættelse: *Ole Walbom*
Danseinstruktion: *Flemming Skov*

*

Aarhus By-Orkester under ledelse af *Per Dreier*
alternerende med *Arvid Andersen*

*

Dekorationer: *Ole Walbom*, udført af *Jens-Anker Olsen*
Kostumer: *Ole Walbom*, udført af *Maria Deleuran*
Belysningsmester: *Carl E. Andreassen*
Scenemester: *Aage Rishøj*

Kor- og balletrepetition: *Rita Wiborg-Larsen - Peter Beck*

Personerne:

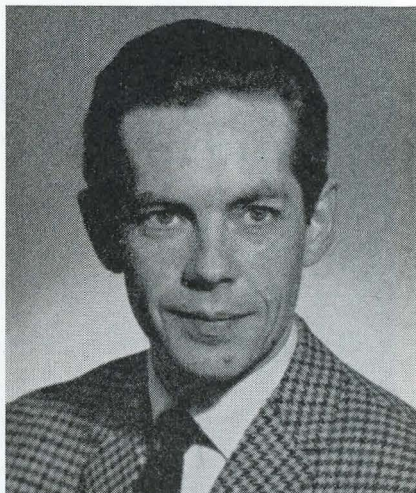
Gabriel von Eisenstein	<i>Gert Bastian</i>
Rosalinde, hans kone	<i>Lise Panduro</i>
Frank, fængselsdirektør	<i>Michael Fønss</i>
Prins Orlofsky	<i>Erno Müller</i>
Alfred, operasanger	<i>Uno Ebrelius</i>
dr. Falke	<i>John Hahn-Petersen</i>
dr. Blind, advokat	<i>Jørgen Fønss</i>
Adèle, pige hos Eisensteins	<i>Gerda Gilboe</i>
Ida, hendes søster, balletdanserinde ..	<i>Vigga Bro</i>
Mizzi, Idas veninde	<i>Hanne Ribens</i>
Frosch, fængselsbetjent	<i>Gunnar Stryhn</i>
Prins Orlofskys adjudant	<i>Lars Lunøe</i>
Postbudet	<i>Peter Eszterhaz</i>

Gæster og tjenerskab hos Prins Orlofsky

Handlingen foregår ved et østrigsk kursted i tournure-tiden

Længste ophold efter 2. akt – Spilletid ca. 3 timer

Flemming Skov

Hvis De har overværet opførelserne på »Den jydsk Opera« af »Figaros Bryllup« – »Rigoletto« – »Mascarade«, har De indirekte stiftet bekendtskab med aftenens balletmester Flemming Skov. Det var ham, der havde skabt og iscenesat de smukke danseoptrin.

For Flemming Skov skete det yderst sjældne, at han i så høj en alder som 17 år blev optaget som privat elev på »Det kgl. Teater«s balletskole under balletmester Harald Lander. Siden har han studeret dans hos Madame Egorova i Paris, turneret i Spanien, Belgien, Sverige og England.

Han gæstespillede i 1946 på »Aarhus Teater« i »Jean de France« med Elsa Marianne von Rosen som partner. Var gæst i »Den svenske Operaballet«, der bl. a. gæstede London, har i tre sæsoner medvirket og iscenesat danse for »Charlottenborg Operaen« i København. Her høstede han stor anerkendelse bl. a. i Pergolesi's »La Serva Padrona«.

Flemming Skov var en af de fire medvirkende i den berømte, moderne revy »Cranks« sammen med Birgitte Reimer, Preben Uglebjerg og Erik Mørk.

Han har gennem flere år været balletmester for »Helsingørrevyen«, været Harlekin i Tivoli, og endelig har dansk fjernsyn utallige gange benyttet sig af hans koreografiske evner.

Mange husker vel dansene i »Champagnegaloppen« og nu sidst i »Farinelli«.

Uno Ebrelius

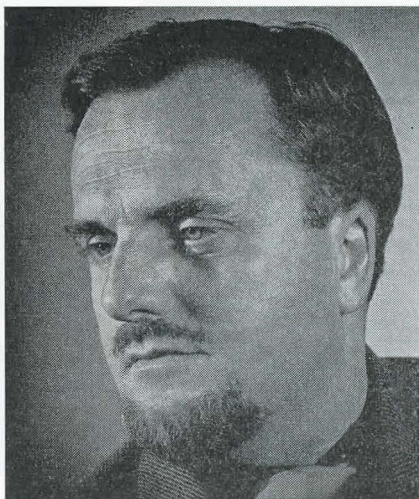

Vor svenske gæst Uno Ebrelius havde sin sceniske debut her på vor egen scene i »Den jydsk Opera«s opførelse af Donizettis »Don Pasquale« i 1955. Før den tid havde han studeret sang på Den kongelige Musikhøjskole i Stockholm, senere tog han undervisning i Rom på et italiensk stipendium.

Uno Ebrelius, der er en kendt og skattet sanger af oratorier, roman- cer og evangelier, har gentagne gange sunget i den danske og sven- ske radio og ved utallige koncerter i begge lande. Han har opholdt sig så længe og så ofte i København, at han har kunnet tage privat- elever der, som dog undertiden må tage til Uppsala, hvor han er bosiddende, for at fortsætte undervisningen. Uno Ebrelius er tillige lærer ved et kirkemusikkursus i sin hjemby. Teatret der benytter ham naturligvis også, ikke alene som sanger, men tillige som skue- spiller. Han medvirkede sidst i det sydafrikanske skuespil »Lost In The Stars« af Allan Paton (filmet under titlen »Cry My Beloved Country«) med musik af Kurt Weill.

Foruden gæstespiilet på Aarhus Teater har den svenske sanger gæstet Odense Teater i »Den fynske Opera«s opførelse af »Cosi Fan Tutte« samt »Det kgl. Teater« i »Don Pasquale«, hvilket bl. a. i dette år, forårsagede en turne til de nordjydske byer. Endelig skal det bemærkes, at Uno Ebrelius var medvirkende første gang den dramatiske afdeling i Stockholms radio bragte operaer, specielt lavet til dette formål, og siden har været flittigt benyttet der – og forøvrigt også ved lignende udsendelser i dansk radio.

Michael Fønss

For det publikum, der ikke nåede at se »Den jydsk Opera«s opførelse af Igor Stravinskys »*Lastens Vej*«, har vi fornøjelsen at præsentere operasanger ved »Det kgl. Teater« Michael Fønss som fængselsdirektør Frank.

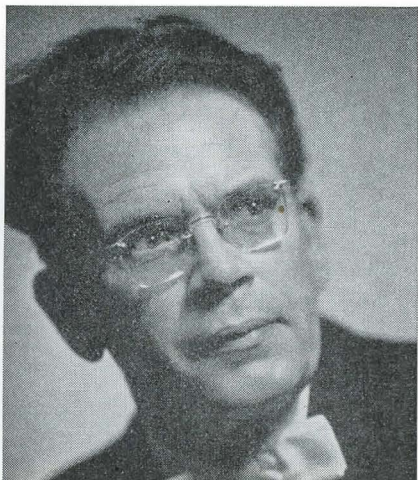
Hvis De ser opera eller operette i fjernsynet, eller hvis De er flittig operagæst på nationalscenen, er præsentation i øvrigt overflødig.

Utallige gange har han stået på »Det kgl. Teater«s scene og i højst forskelligartede partier – komiske som alvorlige. Man vil blandt andet huske ham som Rane Jonsson i »*Drot og Marsk*« – David i »*Mestersangerne fra Nürnberg*« og Wentzel i »*Den solgte Brud*«. Michael Fønss blev fastknyttet til »Det kgl. Teater« i 1953. Før den tid havde han studeret sang i Italien og været ansat på »Det ny Teater« og »Nørrebro Teater« i København.

Da det er yderst sjældent, Michael Fønss kan få orlov fra sit teater for at gæstespille uden for København, er vi glade for, at det lykkedes os at hente ham til Aarhus, så han sammen med vore øvrige gæster kan gøre »*Flagermusen*« til en festlig og velklingende forestilling.

Per Dreier

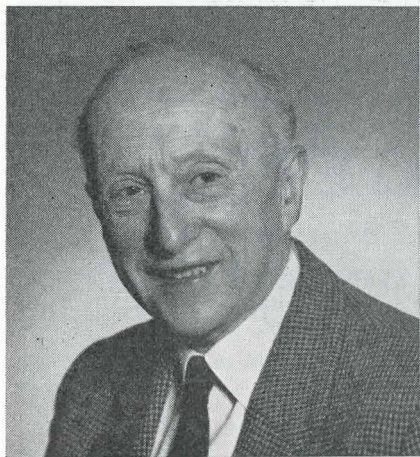
Arvid Andersen

Erno Müller

John Hahn-Petersen

Gunnar Stryhn

Jørgen Fønss

Vigga Bro

Hanne Ribens

Det Kgl. Teaters repertoire i maj

Skuespil: Archibald Mac Leish: »J. B.« – William Shakespeare: »Macbeth«. – Ebba Torstenson: »De, der sejrede«. – Ludvig Holberg: »Barselsstuen«. – Hjalmar Bergmann: »Swedenhielms«.

Opera: Richard Wagner (i ny indstudering ved Wieland Wagner): »Den flyvende Hollænder«. – J. Offenbach: »Hoffmanns Eventyr«. – W. A. Mozart: »Tryllefløjten« og »Figaros Bryllup«. – Benjamin Britten: »Lucretia«.

Operette: Gilbert og Sullivan: »Den gode Fregat Pinafore«.

Ballet: (Også programmet under ballet festival'en). Roland Petit, Marius Constant: »Cyrano de Bergerac«. – Bournonville, Løvenskjold: »Sylfiden«. – Nutter, Saint Leon, Delibes: »Coppelia«. – Niels Bjørn Larsen, Prokofjev: »Peter og Ulven«. – Lizzie Rode, Ole Schmidt: »Ballet i D«. – Henrik Bloch, Jens Bjerre: »Kame-liadamen«. – Ashton, Prokofjev: »Romeo og Julie«. – Saint Georges m. fl. og Adam: »Giselle«. – Roland Petit, Georges Bizet: »Carmen«. – Balanchine, Tjaiskovsky: »Serenade«. – Bartholin, Sv. E. Tarp: »Skyggen«. – Balanchine, Stravinsky: »Apollon Musagetes«. – Robbins, Benjamin Britten: »Fanfare«. – David Lichine, Johann Strauss: »Graduation Ball«. – Birgit Cullberg, Knud Åge Riisager: »Månerenen«. – August Bournonville, N. W. Gade, E. Helsted og Paulli: »Napoli«.

ODENSE TEATER slutter sæsonen med den verdensberømte amerikanske musical »*My Fair Lady*« af Alan Jay Lerner og Frederick Loewe, bygget over Bernhard Shaws uopslidelige »*Pygmalion*«. Erik Bidsted har stået såvel for iscenesættelse som for koreografien, hele det strålende udstyr er fra københavnerudgaven, og rollerne er besat med følgende: Lily Frantzen (som Eliza), Øystein Frantzen (som oberst Pickering), Axel Hendrichsen (som Freddy) – alle tre teatrets gæster. Professor Higgins spilles af Mogens Brix-Pedersen, hans mor af Ebba With og husholdersken mrs. Pearce af Guri Richter. Foruden medvirker et stort kor og ballet. Aksel Wellejus dirigerer Odense Byorkester.

På AALBORG TEATER bliver sidste forestilling Soyas »*Afdøde Jonsen*« – premiøren finder sted i begyndelsen af maj – Arne Weel har iscenesat. Else Marie medvirker som gæst. Fra teatrets eget personale er følgende medvirkende: Inger Bagger, Karen Marie Løwert, Palle Reenberg, Verner Tholsgaard og Laila Andersson.

AARHUS TEATER slutter som bekendt med Strauss »*Flagermusen*«, men har desforuden en højst interessant premiere lørdag den 29. april, hvor »Aarhus Teaters Forsøgsscene« opfører en dansk nyhed.

Det er Kai Himmelstrups »*Paddehatten*« i Ulf Stenbjørns opsættelse med Inger Glerup, Jane Jeppesen, Gyrd Løfqvist, Troels Munk og Paul Smyrner. Ved samme lejlighed har teatret indbudt »Aarhus Studentercene« til at vise endnu en dansk dramatisk nyhed, Svend Engelbrechtsens »*Morfin*« i Fritz Bruns iscenesættelse.

